

ضرورت تغییر رویکرد در مدیریت محیط‌های طبیعی کشور

سخن مدیر مسئول

قسمت نهم: ضرورت احیای جنگل‌های طبیعی کشور با رویکرد اکوسیستمی و با تکیه بر شناخت و راهکارهای علمی

احیا و توسعه جنگل‌ها با تمرکز روی جنگل‌های طبیعی با توجه به وجود اکوسیستم‌های مختلف جنگلی، اتخاذ رویکردهای مختلف سیاست‌گذاری و فنی و راهکارهای علمی را طلب می‌کند. جنگل‌های هیرکانی در ناحیه رویشی اروپا- سیبری، جنگل‌های زاگرس، توده‌های کوهستانی ارس، جنگل‌های بنه و بادام، بیشه‌زارهای پده، گز و بیدهای حاشیه رودخانه‌ها در ناحیه رویشی ایرانی- تورانی، همچنین جنگل‌های شبه ساوان و جنگل‌های مانگرو در ناحیه رویشی صحارا- سندی، از جمله جنگل‌های طبیعی ایران هستند که از نقطه‌نظر نوع اکوسیستم، ظرفیت اکولوژیک، سطح و عمق شکنندگی کاملاً متفاوت هستند. به‌دست آوردن شناخت لازم از این ویژگی‌ها و تفاوت‌ها، با اجرای طرح‌های پژوهشی و مطالعاتی میسر می‌شود که بتوان از طریق به‌کارگیری راهکارهای علمی لازم و اتخاذ رویکردهای مناسب مدیریتی برای احیای آنها اقدام نمود:

- تهیه نقشه پراکنش جنگل‌های طبیعی، تعیین میزان تغییرات کمی و کیفی در آن جنگل‌ها، پهنه‌بندی براساس سطح تاج‌پوشش، تعیین میزان به‌هم‌خوردگی یکپارچگی رویشگاهی و مشخص کردن عمق و سطح حفره‌های ایجاد شده، تعیین میزان نفوذ و دخالت سایر کاربری‌ها.

- پایش سایت‌محور در رابطه با آشکارسازی میزان تغییرات اکوسیستمی، جابه‌جایی گونه‌ها و جوامع و تیپ‌های جنگلی و تعیین عوامل تهدید و عمق اثرگذاری آنها.

- تعیین ظرفیت زادآوری طبیعی رویشگاه از نظر تولید بذرها، سالم و کافی، ظرفیت اکولوژیک بستر رویش برای جوانه‌زنی و استقرار نهال‌های جوان.

- شکل‌دهی باغ بذر برای گونه‌های مختلف برای رویشگاه‌های مختلف به‌طوری‌که بتوان در برنامه جامع احیای هر اکوسیستم جنگلی، بذرها را لازم را همراه با ظرفیت بالای تنوع ژنتیکی سازگار تأمین نمود.

با تکیه بر این شناخت علمی و دانش کافی به دست آمده می‌توان برنامه جامع احیای تک‌تک جنگل‌های طبیعی کشور را با رویکرد اکوسیستمی تدوین و اجرا نمود. از طریق عمیق‌تر کردن همکاری مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور و سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور این هدف ملی قابل پیگیری و عملیاتی شدن است.